

Силабус курсу

Міграція в соціально-демографічному вимірі

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-наукова програма «Економіка»

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 4. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., с.н.с. Позняк Олексій Володимирович

Контактна інформація

olex_poznyak@ukr.net

Опис дисципліни

Дисципліна «Міграція в соціально-демографічному вимірі» спрямована на формування у здобувачів розуміння сутності міграції населення, усвідомлення її ролі в соціально-демографічному розвитку, оволодіння знаннями щодо змісту основних категорій та понять міграційної науки, сутності джерел інформації про міграції, методів дослідження міграційних процесів, міграційних закономірностей, вміння застосовувати на практиці методи міграційних досліджень, розраховувати міграційні показники, оцінювати взаємозв'язки міграційних та соціально-демографічних тенденцій, формування власних поглядів щодо міграційної політики. Дисципліна забезпечує можливість якісного комплексного застосування як раніше отриманих знань з демографічних дисциплін, так і оволодіння новими знаннями та навичками в науковій діяльності стосовно міграційних питань.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Міграція як соціально-демографічний процес	Виявляти сутність процесу міграцій населення. Володіти інформацією про еволюцію поглядів щодо міграції, теорії та аналітичні моделі пояснення міграцій, понятійний апарат міграційних досліджень. Визначати місце науки про міграцію в системі соціально-демографічних наук.	Тести, питання
2 / 2	Фактори та причини міграцій. Класифікація міграцій	Визначати фактори міграцій та їх взаємодію, взаємовідносини понять «фактори міграцій» та «причини міграцій». Розрізняти дію факторів добровільних та вимушених міграцій. Виявляти механізм індивідуального переселення. Визначати напрями класифікації міграцій, диференціацію міграційних процесів за різними ознаками.	Тести, питання

2 / 2	Джерела даних про міграції	Володіти інформацією про джерела даних про міграції, співставляти переваги та недоліки різних джерел даних. Виявляти відповідність вітчизняної системи джерел даних про міграції міжнародним рекомендаціям.	Кейси
2 / 2	Склад населення за міграційними ознаками. Міграційні контингенти	Описувати напрямки диференціації населення за міграційними ознаками, групувальні ознаки, особливості статусів мігрантів, виокремлення міграційних контингентів. Усвідомлювати сутність міграційної структури населення та	Кейси, задачі
2 / 2	Методи дослідження міграцій	Володіти інформацією про особливості застосування методів міграційних досліджень. Усвідомлювати сутність табличного методу та його застосування у міграційних дослідженнях. Описувати побудову комбінованих таблиць смертності та міграцій.	Кейси, задачі
2 / 2	Система показників міграцій	Визначати види міграційних коефіцієнтів. Співставляти переваги та недоліки різних міграційних показників. Усвідомлювати застосування особливих показників для аналізу окремих міграційних процесів. Виявляти здатність до розрахунку міграційних показників.	Тести, задачі
2 / 2	Вплив міграцій на соціально-демографічний розвиток	Усвідомлювати роль міграцій у демографічному розвитку, їх вплив на соціальні процеси, етнічний склад населення. Визначати наслідки міграцій для країн/регіонів-донорів та реципієнтів населення, міграційні чинники соціальної напруги. Виявляти зворотний вплив інших соціально-демографічних процесів на міграцію.	Тести, ситуаційні задачі
2 / 2	Прогнозування міграцій населення	Володіти методами міграційного прогнозування як компоненту демографічного прогнозу. Розуміти особливості врахування міграцій при розрахунках прогнозів чисельності та складу населення.	Кейси, задачі
2 / 2	Регулювання міграцій населення	Володіти інформацією щодо світового досвіду міграційної політики, міжнародно-правових інструментів регулювання міграцій, еволюції міграційної політики країн ЄС, переселенських країн. Визначати роль міжнародних організацій в управлінні міграціями. Усвідомлювати сутність політики використання результатів міграції населення в інтересах розвитку.	Тести, питання
2 / 2	Міграційна ситуація та міграційна політика в Україні	Описувати трансформації міграційних процесів та міграційної політики в Україні, повноваження органів державної влади у сфері міграції. Визначати проблемні питання міграційної політики та шляхи їх розв'язання.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія / О.А. Малиновська. – К. : НІСД, 2018. – 472 с.
2. Малиновська О. Міграція та міграційна політика. Навч. посіб.. К.: Центр навч. літ-ри, 2010. 304 с.
3. Мігранти з нерегульованим статусом в Україні. Аналітичне резюме. / Київ, Представництво МОМ в Україні, 2020. 12 с.
4. Оцінка порядку збору, розподілу, зберігання та аналізу інформації у сфері міграції. – Міжнародна організація з міграції (МОМ), Представництво в Україні, 2015.
5. Про затвердження Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.06.2006 р. No 879 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/879-2006-%D0%BF].
6. Українське суспільство: міграційний вимір: нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2018. 396 с.
7. Arango J. Theories of international migration. *International migration in the new millennium*. Routledge, 2017. С. 25-45.
8. Bogue D.J. Principles of Demography. - New York: Willey and Sons, Inc., 1969.
9. Borjas G. J., Chiswick B.R. Foundations of Migration Economics. Edited by Benjamin Elsner. Oxford, 2019.
10. Migration. Economic Change, Social Challenge. Edited by Christian Dustmann. Oxford, 2017.
11. Routledge International Handbook of Migration Studies. Second edition. Edited By Steven J. Gold, Stephanie J. Nawyn. London, 2019. <https://doi.org/10.4324/9781315458298/>
12. Wickramasinghe A., Wimalaratana W. International migration and migration theories. *Social Affairs*. 2016. Т. 1. №. 5. С. 13-32.

Політика оцінювання

- У процесі вивчення дисципліни "Міграція в соціально-демографічному вимірі" використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залікове тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; методи дискусійного характеру (диспути, дискусії); індивідуальні консультації, залік.

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час залікового тестування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування – за умов дистанційної форми навчання.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом навчального процесу. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та деканатом.

Оцінювання

Оцінювання Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Заліковий модуль 1 (поточний контроль)	Заліковий модуль 2 (захист проекту-презентації)	Разом
50	50	100

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно (зараховано)
B	85-89	Добре (зараховано)
C	75-84	Добре (зараховано)
D	65-74	Задовільно (зараховано)
E	60-64	Достатньо (зараховано)
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання (незараховано)
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом (незараховано)